

INVENTORY THEORY AND APPLICATIONS DETERMINISTIC AND CONTINUOUS INVENTORY MODEL

ทฤษฎีการจัดการพัสดุคงคลัง และการประยุกต์ใช้ สำหรับตัวแบบพัสดุคงคลัง ดีเทอร์มินิสติกแบบต่อเนื่อง

Inventory Theory and Applications
Deterministic and Continuous
Inventory Model

ชนพุก เกษมเศรษฐ์
ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ประวัติและผลงาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชมพูนุก เกมเมกรนธ์

ปัจจุบัน: อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การศึกษา:

2006 - 2009 Doctor of Engineering (Industrial Engineering and Management), Asian Institute of Technology, THAILAND (ทุน AIT Fellowship)

2003 - 2005 Master of Engineering (Industrial Engineering and Management), Asian Institute of Technology, THAILAND (ทุน Thai Government Fellowship)

2541 - 2544 วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประเทศไทย (เกียรตินิยมอันดับ 2)

ความเชี่ยวชาญ:

Theory of Constraints, Scheduling and Sequencing, Simulation Modelling, Linear Programming, Integer Programming, Forecasting Model, Inventory Theory and Management, Warehouse Operations Management, Supply Chain Modelling and Logistics Modelling

INVENTORY THEORY AND APPLICATIONS DETERMINISTIC AND CONTINUOUS INVENTORY MODEL

ทฤษฎีการจัดการพัสดุคงคลังและการประยุกต์ใช้
สำหรับตัวแบบพัสดุคงคลังดีเทอร์มินิสติกแบบต่อเนื่อง

เลขทะเบียน M 0150805

วันลงทะเบียน ๕7 ส.ธ. 2560

เลขเรียกหนังสือ

658.387

๗1๑.๒

2๕5๑

ชนพุกา เกษมเศรษฐ์

ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ
คณะวิศวกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

ทฤษฎีการจัดการพัสดุคงคลังและการประยุกต์ใช้
สำหรับตัวแบบพัสดุคงคลังดีเทอร์มิเนติกแบบต่อเนื่อง

Inventory Theory and Applications

Deterministic and Continuous Inventory Model

บรรณาธิการ: นีวิท เจริญใจ

ISBN: 978-616-398-122-6

ผู้แต่ง: ชมพูนุท เกษมเศรษฐ์

เจ้าของและผู้จัดพิมพ์: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศูนย์บริหารงานวิจัย สำนักงานมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โทรศัพท์: 0 5394 3603-4

โทรสาร: 0 5394 3600

<http://cmupress.cmu.ac.th>

E-mail: cmupress.th@gmail.com

พิมพ์ครั้งแรก: ตุลาคม 2559

ราคา: 400 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

ชมพูนุท เกษมเศรษฐ์.

ทฤษฎีการจัดการพัสดุคงคลังและการประยุกต์ใช้ สำหรับตัวแบบพัสดุคงคลัง
ดีเทอร์มิเนติกแบบต่อเนื่อง— เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ศูนย์บริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2559.

196 หน้า.

1. การควบคุมสินค้าคงคลัง. 2. สินค้าคงคลัง. I. ชื่อเรื่อง.

658.787

ISBN 978-616-398-122-6

ออกแบบและพิมพ์: เอล ที ทู ซี ไซน์

© สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ห้ามลอกเลียนแบบ ฆ่าซ้ำ ดัดแปลง ส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดโดยไม่
ขออนุญาตจากสำนักพิมพ์หรือผู้ถือลิขสิทธิ์ การทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
จะถือว่าผิดกฎหมาย การบันทึกหรือวิธีการอื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาต

กรณีต้องการสั่งซื้อเป็นจำนวนมาก กรุณาติดต่อ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โทรศัพท์: 0 5394 3605 โทรสาร: 0 5394 3600

<http://cmupress.cmu.ac.th> E-mail: cmupress.th@gmail.com

การจัดการวัสดุคงคลัง ถือเป็นหนึ่งในกิจกรรมโลจิสติกส์ ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของหน่วยธุรกิจการผลิต และมักเป็นปัญหาหลักๆ ที่หลายๆ บริษัทประสบ และต้องการหาวิธีการจัดการเพื่อให้เกิดต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวัสดุคงคลังให้ต่ำที่สุด วัสดุคงคลังเป็นตัวชี้วัดพื้นฐานที่สามารถแสดงให้เห็นได้ว่า หน่วยธุรกิจมีการวางแผนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพหรือไม่

หนังสือ ทฤษฎีการจัดการวัสดุคงคลังและการประยุกต์ใช้ สำหรับตัวแบบวัสดุคงคลังที่เพอมีนิสติกแบบต่อเนื่อง (Inventory Theory and Applications, Deterministic and Continuous Inventory Model) จัดทำขึ้นเพื่อต้องการนำเสนอตัวแบบในการจัดการวัสดุคงคลัง ทฤษฎีพื้นฐานที่สามารถพบและนำไปประยุกต์ใช้ได้ ในหน่วยธุรกิจการผลิตทั่วไป นอกจากนั้น ยังมีการนำเสนอกรณีศึกษาที่มาจาก การประยุกต์ใช้งานทฤษฎีกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโรงงานกรณีศึกษาตัวอย่าง เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจถึงแนวทางในการนำเอาทฤษฎีไปปรับใช้ในเชิงการประยุกต์กับปัญหาจริงที่เกิดขึ้น หนังสือเล่มนี้จึงเหมาะแก่นักศึกษา และผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้อง หรือผู้ที่สนใจ ในเรื่องของการจัดการวัสดุคงคลัง ในการศึกษาถึงทฤษฎี การคำนวณที่เป็นพื้นฐาน รวมไปถึงแนวทางที่นำไปสู่การประยุกต์ใช้งานจริง อย่างไรก็ตาม ในกรณีแต่งหนังสือเล่มนี้ ทฤษฎีที่กล่าวถึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของทฤษฎีการจัดการวัสดุคงคลัง เนื่องจากได้นำเสนอเฉพาะตัวแบบการจัดการวัสดุคงคลังในระบบดีเทอร์มินิสติกที่จำเป็นต้องมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นค่าที่ทราบค่าแน่นอน นอกจากนี้ความต้องการวัสดุคงคลังจะต้องเป็นความต้องการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น หากเป็นการจัดการวัสดุคงคลังที่ไม่เข้าข่ายข้อจำกัดที่กล่าวมา จะต้องมีการพิจารณาประยุกต์ใช้การคำนวณในกลุ่มตัวแบบอื่นแทน

เนื่องจากผู้แต่ง ได้ทำการรวบรวมเอาทฤษฎีพื้นฐาน รวมถึงข้อมูลที่มาจากการประยุกต์ใช้งานจริง จากแหล่งข้อมูลหลายทาง และได้มีการผสมผสาน รวบรวม สรุป เพิ่มเติมสิ่งที่ประสบ มาจากการทำงานวิจัย และเข้าใจคำปรึกษา ณ โรงงานจริง ของผู้แต่งเอง หากมีข้อผิดพลาดประการใด ทางผู้แต่งต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้

ชมพูนุท เกษมเศรษฐ์

ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เมษายน 2559

สารบัญ

Page

คำนำ	i
สารบัญ	ii
สารบัญตาราง	vi
สารบัญรูปภาพ	vii
บทที่ 1 บทนำ	1
1-1. ความสำคัญของพัสดุคงคลัง	3
1-2. วัตถุประสงค์ของการจัดการพัสดุคงคลัง	3
1-3. ประเภทของพัสดุคงคลัง	4
<u>ตัวอย่างกรณีศึกษาที่ 1-1</u> การประยุกต์ใช้เทคนิคการจำแนกพัสดุคงคลัง	7
แบบหลายเกณฑ์ (MCI) ในโรงงานผลิตผลิตภัณฑ์เบเกอร์รี่	
<u>ตัวอย่างกรณีศึกษาที่ 1-2</u> การลดปริมาณพัสดุคงคลังประเภทไม่เคลื่อนไหว	12
โดยใช้นโยบายการขายหรือการตลาด	
1-4. ลักษณะของความต้องการสินค้า (Demand)	13
ที่มีผลต่อนโยบายการจัดการพัสดุคงคลัง	
1-5. ข้อดี และข้อเสียในกรณีที่มีเก็บพัสดุคงคลัง	16
1-6. การวัดประสิทธิภาพการดำเนินการด้านพัสดุคงคลัง	17
1-7. การตั้งเป้าหมายและการวางแผนสำหรับการพัฒนาระบบการบริหารพัสดุคงคลัง	21
คำสำคัญ	23
ปัญหาท้ายบทที่ 1	24
บทที่ 2 การพยากรณ์	25
2-1. ผลของการพยากรณ์ที่มีต่อการจัดการห่วงโซ่อุปทาน	27
2-2. องค์ประกอบที่มีผลต่อการพยากรณ์	29
2-3. ประเภทของตัวแบบพยากรณ์	31
<u>ตัวอย่างกรณีศึกษาที่ 2-1</u> การคาดการณ์ปริมาณคนงานเข้า-ออก	31
ณ ด้านบุคลากร. เรียงของ	
2-4. กระบวนการพยากรณ์	35
2-5. ตัวแบบพยากรณ์เชิงปริมาณ (Quantitative Forecast Model)	37
2-6. การวัดความแม่นยำของการพยากรณ์ (Forecasting Accuracy)	54

ตัวอย่างกรณีศึกษาที่ 2-2 การพัฒนาตัวแบบพยากรณ์ความต้องการ ของอาหารประเภทเนื้อสัตว์แปรรูป	63
คำสำคัญ	65
ปัญหาท้ายบทที่ 2	66
บทที่ 3 ตัวแบบการจัดการสินค้าคงคลังแบบดีเทอร์มิเนติกที่กำหนด ขนาดการสั่งซื้อที่แน่นอน	67
3-1. การตัดสินใจพื้นฐานในการจัดการสินค้าคงคลัง	68
3-2. ตัวแบบการจัดการสินค้าคงคลังแบบดีเทอร์มิเนติก (Deterministic Inventory Model)	72
3-3. ขนาดรุ่นของการสั่งซื้อที่ประหยัดที่สุด (Economic Order Quantity, EOQ)	73
ตัวอย่างกรณีศึกษาที่ 3-1 การหาปริมาณการสั่งซื้อที่ประหยัดที่สุดสำหรับ ผลิตภัณฑ์ปุ๋ยเคมี	86
3-4. ขนาดรุ่นของการสั่งซื้อที่ประหยัดที่สุด เมื่อพิจารณาการขาดแคลน สินค้าแบบยอมให้ส่งสินค้าล่าช้า (EOQ with Back Ordering)	89
3-5. ผลของสต็อกปลอดภัย (Safety Stock) ต่อนโยบายการสั่งซื้อ แบบขนาดรุ่นของการสั่งซื้อที่ประหยัดที่สุด	97
คำสำคัญ	99
ปัญหาท้ายบทที่ 3	100
บทที่ 4 ตัวแบบการจัดการพัสดุคงคลังแบบดีเทอร์มิเนติกที่มีส่วนลด	101
4-1. การสั่งซื้อสำหรับกรณี EOQ แบบมีส่วนลด	103
4-2. การสั่งซื้อแบบมีส่วนลดทุกหน่วย (All Units Discount)	104
ตัวอย่างกรณีศึกษาที่ 4-1 การหาปริมาณการสั่งซื้อที่ประหยัดที่สุด กรณีมีส่วนลดทุกหน่วย สำหรับผลิตภัณฑ์ปุ๋ยเคมี	109
4-3. การสั่งซื้อแบบมีส่วนลดเฉพาะส่วนที่ซื้อเพิ่ม (Incremental Discount)	111
4-4. การสั่งซื้อแบบได้รับส่วนลดเป็นพิเศษ (Special Price)	119
4-5. การสั่งซื้อเพื่อรองรับกรณีที่ราคาสินค้าจะเพิ่มขึ้น (Known Price Increases)	124
คำสำคัญ	130
ปัญหาท้ายบทที่ 4	130

สารบัญ

บทที่ 5	ตัวแบบการจัดการพัสดุคงคลังที่มีการเติมเต็มแบบทยอยเข้า	131
5-1.	ตัวแบบการจัดการพัสดุคงคลังที่ประหยัดที่สุดที่มีการเติมเต็มแบบทยอยเข้า (EPQ)	133
5-2.	กรณีที่มีผลผลิตเสร็จจนครบแล้วจึงนำไปใช้	133
5-3.	กรณีที่มีผลผลิตและใช้พัสดุไปพร้อมกัน	135
	ตัวอย่างกรณีศึกษาที่ 5-1 การให้นโยบายกำหนดระดับพัสดุคงคลังสูงสุดในการจัดการพัสดุคงคลังของโรงงานแปรรูปอาหารบรรจุกระป๋อง	140
5-4.	กรณีการสั่งซื้อแบบผลิตและใช้พัสดุไปพร้อมกัน เมื่อพิจารณาการขาดแคลนสินค้าแบบยอมให้ส่งสินค้าล่าช้า (EPQ with Back Ordering)	142
5-5.	การตัดสินใจว่าจะทำการผลิต หรือสั่งซื้อ (Make or Buy Decision)	144
5-6.	กรณีการสั่งซื้อแบบผลิตและใช้พัสดุไปพร้อมกัน เมื่อพิจารณาหลายผลิตภัณฑ์รวมกัน (Joint Orders)	145
5-7.	การหาลำดับการผลิตสำหรับการผลิตสินค้าหลายผลิตภัณฑ์	152
	คำสำคัญ	157
	ปัญหาท้ายบทที่ 5	157
บทที่ 6	ตัวแบบการจัดการพัสดุคงคลังแบบสิ้นงวด	159
6-1.	การตัดสินใจพื้นฐานในระบบ FOI	161
6-2.	ตัวแบบการจัดการพัสดุคงคลังแบบการกำหนดรอบเวลาที่ประหยัดที่สุดสำหรับผลิตภัณฑ์เดี่ยว (FOI แบบ Single Items)	162
	ตัวอย่างกรณีศึกษาที่ 6-1 การให้นโยบายกำหนดระดับพัสดุคงคลังสูงสุดในการจัดการพัสดุคงคลังของโรงงานแปรรูปอาหารบรรจุกระป๋อง	165
6-3.	ตัวแบบการจัดการพัสดุคงคลังแบบการกำหนดรอบเวลาที่ประหยัดที่สุดสำหรับหลายผลิตภัณฑ์ (FOI แบบ Multiple Items หรือ Joint Orders)	166
	คำสำคัญ	169
	ปัญหาท้ายบทที่ 6	169

บทที่ 7 บทสรุป ตัวแบบการจัดการอื่นๆ และกรณีศึกษา	171
7-1. ระบบควบคุมพัสดุคงคลัง (Inventory Control System)	173
7-2. ตัวแบบการจัดการพัสดุคงคลังสำหรับพัสดุคงคลังในกลุ่มซี ที่มีความสำคัญน้อย	174
7-3. ตัวแบบการจัดการพัสดุคงคลังอื่นๆ ที่มีกพบในงานวิจัย	175
7-4. ตัวแบบการจัดการพัสดุคงคลังแบบมีชื่อจำกัดอายุผลิตภัณฑ์	176
คำสำคัญ	180
ปัญหาท้ายบทที่ 7	180
สรุปตัวแบบการจัดการตัวแบบการจัดการพัสดุคงคลังสู่การนำไปปฏิบัติ	181
เอกสารอ้างอิง และ บรรณานุกรม	186

สารบัญตาราง

ตารางที่		
1-1	รายการพัสดุคงคลังของบริษัทตัวอย่าง	5
1-2	หลักการในการควบคุมพัสดุคงคลังในแต่ละกลุ่ม	7
1-3	ผลของอุปสงค์ที่ผันแปรที่มีต่อระดับพัสดุคงคลัง	14
2-1	คำพยากรณ์สำหรับตัวอย่างที่ 2-1	38
2-2	คำพยากรณ์สำหรับตัวอย่างที่ 2-2	41
2-3	คำพยากรณ์สำหรับตัวอย่างที่ 2-3	43
2-4	คำพยากรณ์สำหรับตัวอย่างที่ 2-4	45
2-5	คำพยากรณ์สำหรับตัวอย่างที่ 2-6	50
2-6	รายละเอียดการคำนวณสำหรับตัวอย่างที่ 2-7	58
2-7	ค่า Tracking Signal สำหรับตัวอย่างที่ 2-8	61
3-1	ตัวอย่างสัดส่วนการเบี่ยงเบนของต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการสั่งซื้อ	84
4-1	การกำหนดระดับปริมาณและราคาจากผู้ขายสำหรับตัวอย่างที่ 4-4	111
7-1	ตัวอย่างการคำนวณของตัวแบบ EOQ เมื่อพิจารณา Nonlinear Holding Cost	178